

Chceme vyrábať, nie zatvárať!

Rada poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv, ktorá zastupuje samosprávne organizácie v agropotravinárskom sektore Slovenskej republiky (Slovenskú poľnohospodársku a potravinársku komoru, Agrárnu komoru Slovenska, Potravinársku komoru Slovenska, Zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností SR a Združenie vlastníkov pôdy a agropodnikateľov SR) upozornila na mimoriadnej tlačovej konferencii 27. novembra 2017 na vládou schválený rozpočet na rok 2018, v ktorom je pre sektor poľnohospodárskej prvovýroby, spracovateľský a potravinársky priemysel vyčlenená výška finančných prostriedkov v štátnej pomoci v objeme 1 mil. EUR. Zástupcovia samospráv pri následnom rokovaní s predsedom NR SR Andrejom Dankom a rezortnou ministerkou Gabrielou Matečnou prezentovali návrhy, ktoré by našim poľnohospodárom a potravinárom prinavrátili možnosť byť konkurencieschopní na spoločnom európskom trhu.

V Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2016 až 2020 sa deklarujú poľnohospodárstvo a potravinárstvo ako strategické odvetvia hospodárskej politiky SR. Podľa neho je na toto obdobie **základným cieľom vlády v štátnej agrárnej politike na roky 2016-2020:**

1. zastaviť úpadok niektorých základných odvetví poľnohospodárskej výroby, osobitne chovu kráv a výroby bravčového mäsa, s ktorým je spojené prehĺbovanie finančnej krízy veľkej časti poľnohospodárskych podnikov, zvyšovanie výmery produkčne nevyužívanej poľnohospodárskej pôdy, vrátane lúk a pastvín a rovnako zastaviť aj ďalšie znižovanie počtu pracovne aktívnych poľnohospodárov,
2. zabezpečiť obnovu potravinovej bezpečnosti SR výrazným zvýšením podielu slovenských potravinárskych výrobkov z domácich surovín na spotrebiteľskom trhu účinnou podporou využitia produkčného potenciálu poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch Slovenska a podporou modernizácie domáceho potravinárskeho priemyslu.

Vládou schválený rozpočet na rok 2018, v ktorom je pre sektor poľnohospodárskej prvovýroby, spracovateľský a potravinársky priemysel vyčlenená výška finančných prostriedkov v štátnej pomoci v objeme 1 mil. EUR, však tomu protirečí.

Výmera obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy v Slovenskej republike dosahuje približne 1,9 mil. ha. Aby sme sa dostali na úroveň napríklad Českej republiky alebo Maďarska, výška štátnej pomoci by mala byť približne 70 mil. EUR.

"Návrh štátneho rozpočtu predstavuje pre náš rezort, teda pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo 1 milión eur, čo je oproti okolitým krajinám strašne málo. Naša požiadavka, ak sa chceme vyrovať na úroveň okolitých krajín, znie: 70 miliónov eur," povedal na mimoriadnej tlačovej konferencii predseda SPPK Milan Semančík.

STAV POĽNOHOSPODÁRSTVA

Nepriaznivá štruktúra poľnohospodárskej výroby:

- jednostranné zameranie rastlinnej výroby na obilniny (pšenica, jačmeň) a olejniny (repka, slnečnica)
- takmer absentujúca špeciálna rastlinná výroba, na ktorú máme vhodné pôdno-klimatické podmienky (najmä ovocie a zelenina)

Nepriaznivá štruktúra exportu:

- vývoz poľnohospodárskych výrobkov tvorí cca 2/3 z celkového vývozu a potravinárske výrobky s vyššou pridanou hodnotou len cca 1/3. Výrazná prevaha nahraditeľných výrobkov v štruktúre dovozu (74,5 %) v porovnaní s nenahraditeľnými výrobkami (25,5 %).
- záporné saldo zahraničného obchodu s agrokomoditami na historickej úrovni takmer 1,3 mld. EUR v roku 2016.

K neutešenému stavu agropotravinárskeho sektora prispeli tak nerovnaké finančné podmienky a ich nastavenie v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ako aj ich aplikácia v podmienkach SR.

No podstatnou mierou k tomuto stavu prispeli aj chýbajúce finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu, ktoré vo výrazne vyššom objeme prichádzajú poľnohospodárom nielen v krajinách bývalej EÚ-15, ale aj okolitých krajinách V4.

Podpora agropotravinárskeho sektora je v SR hlavne v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ale aj v tejto podpore za našimi susedmi v rámci V4 krajín zaostávame. V prepočte na 1 ha poľnohospodárskej pôdy uvádzame výšku podpory nižšie (zdroj: Eurostat):

	Slovensko	Poľsko	Maďarsko	Česko
Celková podpora na 1 ha poľnohospodárskej pôdy (EUR)	245	283	283	313

Súčasne máme nízke spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v rámci Programu rozvoja vidieka SR, ako II. piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2014-2020: SR - 25%, ČR - 35%, Rakúsko - samotné spolufinancovanie je vo výške 48,8%, spolu s dodatočnými národnými doplatkami je to 50,3%.

Najhoršie je na tom Slovensko v porovnaní výdavkov štátneho rozpočtu na podporu pôdohospodárstva - napr. za rok 2016 (zdroj: Poľnohospodárske komory jednotlivých krajín):

Opatrenie	Slovensko (EUR)	Rakúsko (EUR)	Česko (EUR)	Maďarsko (EUR)
Doplnková vnútroštátna platba	4 789 393	N/A	31 538 462	92 994 903
Štátna pomoc	4 599 685	319 240 000	119 120 000	137 484 383
SPOLU	9 389 079	319 240 000	150 658 462	230 479 286
SPOLU na 1 ha poľn. pôdy	3,9	110,9	36,5	49,2

Poznámka: Prepočet orientačným kurzom 310 HUF/EUR, 26 CZK/EUR

Štátna pomoc v roku 2017 v SR bola ešte nižšia, no pre roky 2018 vládou schválená podpora zo štátneho rozpočtu je len 1 mil. EUR. O tomto návrhu ŠR pre rok 2018 má hlasovať parlament na svojej poslednej tohtoročnej schôdzi, ktorá sa začína 28.11.2017.

K týmto štandardným podporným opatreniam, kde SR výrazne zaostáva, môžeme prirátat aj ďalšie, ktoré sa v susedných krajinách uplatňujú a u nás nie, napríklad:

- podpora v rámci tzv. zelenej nafty
- absencia rizikového fondu (aj za účasti poľnohospodárov) na krytie nepoistiteľných škôd následkom napr. sucha, mrazov...
- absencia využívania finančných nástrojov (napr. bonifikácia poistenia a bonifikácia úrokov z komerčných úverov)

Spolu sú to stovky miliónov eur, ktorými krajiny myslia na budúcnosť prispievajú svojim poľnohospodárom. A ktoré u nás chýbajú s dopadom na konkurencieschopnosť a tým aj rozvoj vidieka.

STAV POTRAVINÁRSTVA

- zamestnanosť v potravinárstve klesla na menej ako polovicu,
- pomer hrubej produkcie potravinárstva k HDP na Slovensku je tretí najhorší v EÚ – horšie sú už len skalnatý ostrov Malta a mikroštát Luxembursko,
- podiel slovenských výrobkov na pulte obchodov klesol z 50 % v roku 2011 na 37 % v tomto roku, čiže o štvrtinu. Pritom ani raz za toto obdobie nedošlo k čo i len malému zvýšeniu.

Podfinancovanie spracovateľského a potravinárskeho priemyslu a z toho vyplývajúce narastajúce technologické zaostávanie sú jednou z hlavných príčin tohto stavu.

Ak budú slovenskí potravinári dostávať iba zlomok štátnej pomoci oproti okolitým krajinám, nemajú šancu v konkurenčnom boji prežiť!

DOPAD NA SPOTREBITEĽA pri neriešení situácie:

- ďalšie zníženie už aj tak žalostného podielu slovenských potravinárskych výrobkov v obchodoch /podľa prieskumu SPPK v r. 2016 – 39,91%/
- silné národné rozpočty západoeurópskych krajín, ale už aj okolitých štátov, budú doslova valcovať slabé agropotravinárske odvetvie na Slovensku
- v časoch potravinových škandálov vo svete bude slovenský spotrebiteľ ešte viac vystavený anonymným zahraničným potravinám často otázkovej kvality

NÁVRHY RADY POLNOHOSPODÁRSKYCH A POTRAVINÁRSKYCH SAMOSPRÁV

Rada poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv na následnom rokovaní s predsedom NR SR Andrejom Dankom a rezortnou ministerkou Gabrielou Matečnou ponúkli návrhy, kde by potrebné finančné prostriedky v objeme 70 mil. EUR najviac pomohli našim aktívnym

poľnohospodárom a potravinárom.

Finančné prostriedky by boli použité na systémové riešenia:

- vytvorenie rizikového fondu (aj za účasti poľnohospodárov) na krytie čoraz častejšie sa vyskytujúcich škôd na poľnohospodárskych plodinách, ale aj na zvieratách,
- vytvorenie fondu na využívanie tzv. finančných nástrojov (napr. bonifikácia postenia a bonifikácia úrokov z komerčných úverov),
- podpora v rámci tzv. zelenej nafty,
- zvýšenie platieb za hospodárenie v oblastiach s prírodnými obmedzeniami (tzv. ANC platby),
- ozdravovanie chovu hydiny, opatrenia na stabilizáciu trhu s cukrom
- vládny program úverovej podpory na technologickú obnovu potravinárskeho priemyslu...

Predseda NR SR Andrej Danko na rokovaní s Radou poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv prisľúbil sprostredkované od predsedu vlády Roberta Fica, že z mimorozpočtových zdrojov pôjde na zelenú naftu 20 až 40 miliónov eur. "Toto by malo byť spustené počas roka 2018. Na rokovaní sme hovorili aj o ďalších opatreniach. Dohodli sme sa, že sa vytvára rizikový fond, ktorý by mal byť počas roka 2018 spustený do chodu tak, aby sme mohli začať istiť našich poľnohospodárov," povedal predseda SPPK Milan Semančík.

Na vytváraní tzv. rizikového fondu by podľa slov ministerky Gabriely Matečnej mali finančne participovať jednak poisťovne, jednak štát, ako aj poľnohospodári. "Jedným z takýchto zdrojov by mohol byť osobitný odvod z (obchodných) reťazcov. Na legislatíve spolupracujeme s ministerskou pracovnou skupinou," povedala.

Tretou oblasťou rokovania s predsedom NR SR bola bonifikácia úrokov z úverov. "To je na našej komunikácii so Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou (SZRB). Hovorím o produkte, ktorý sme mali v minulosti, a to Moja pôda, ktorá sa v minulosti osvedčila," spresnila po rokovaní ministerka.